

FIȘA DISCIPLINEI
anul universitar 2021 – 2022

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie (Ortodoxă)
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii	Pastorală

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Muzică bisericească și Ritual VII			2.2. Cod disciplină	OLR5557		
2.3. Titularul activității de curs	Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu						
2.4. Titularul activității de seminar	Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu						
2.5. Anul de studiu	IV	2.6. Semestrul	I	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	C	2.8. Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat

3.1. Număr ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	14	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp de studiu individual					ore
• Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					26
• Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					19
• Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					17
• Tutoriat					6
• Examinări					2
• Alte activități (exersări practice)					2
Total ore activități individuale					72

3.7 Total ore studiu individual	72
3.8 Total ore din planul de învățământ	28
3.9 Total ore pe semestru	100
3.10 Numărul de credite	4

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	<i>Ecran de proiecție, videoproiector, laptop, flipchart, sistem audio, pianină.</i>
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	<i>Sală dotată cu tablă, ecran de proiecție, videoproiector, laptop, sistem audio, pianină.</i>

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C.1.Utilizarea adecvată a elementelor de limbaj muzical și liturgic.</p> <p>C.1.1.Identificarea elementelor caracteristice culturii și teoriei muzicii bizantine.</p> <p>C.1.2. Sintetizarea elementelor fundamentale ale cultului creștin.</p> <p>C.1.3. Analizarea diferitelor surse bibliograficereferitoare la domeniul imnografic.</p> <p>C.1.4. Argumentarea rolului pe care-l are imnografia în cultul creștin.</p> <p>C.1.5. Analizarea elementelor de limbaj și de tehnică vocală, pe baza partiturii, pentru glasurile diatonice, cromatice și enarmonice.</p> <p>C.2. Aplicarea tehnicilor specifice muzicii vocale în general, la muzica vocală bisericească, în context liturgic.</p> <p>C.2.1. Exersarea pieselor muzicale, citind partitura.</p> <p>C.2.2. Analizarea elementelor de limbaj și de tehnică vocală, pe baza partiturii, pentru glasurile bisericești.</p> <p>C.2.3. Intonarea melodiei, asociind corect nota cu sunetul.</p> <p>C.2.4. Redarea corectă a textului muzical.</p> <p>C.2.5. Exersarea interpretării cântărilor bisericești, la unison.</p>
Competențe transversale	<p>CT. 1. Crearea structurii de asumare și realizare a strategiilor de muncă eficientă și responsabilă, în vederea creării unei deprinderi practice în domeniul imnografiei.</p> <p>CT.2. Cooperarea eficientă în echipe de lucru profesionale, interdisciplinare, specifice desfășurării proiectelor și programelor.</p> <p>CT.3. Utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare pe tot parcursul vieții, în vederea formării și dezvoltării profesionale continue.</p>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	La finalul cursului studenții vor cunoaște elementele de limbaj muzical bisericesc, aplicate în context liturgic.
7.2 Obiectivele specifice	<p>Formarea deprinderilor de scris - citit muzical, melodic și armonic, precum și dezvoltarea auzului intern armonic.</p> <ul style="list-style-type: none">- Compararea unor elemente de limbaj muzical recunoscute în cântecele interpretate și în audiții.- Redarea vocală a unor cântece și teme accesibile, pe baza audiției și a descifrării creației muzicale bisericești.- Înțelegerea specificului fiecărei laturi a acestei discipline: cântare recitativă, declamativă.- Utilizarea sunetului muzical, valorizat în combinații ritmice și melodice proprii muzicii bisericești, în varianta aplicată.- Interpretarea individuală și colectivă (vocală), respectând problematica impusă de repertoriul accesibil propus.

8. Conținuturi

8.1. Curs	Metode de predare	Nr ore
Introducere în tematica cursului	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1
Izvoarele recitativului liturgic: cântarea ecfonetică	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1
Recitativul liturgic în tradiția românească: aspectul fonetic al limbii române, linia muzicală.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1
Frazarea în recitativul liturgic, dinamica recitativului liturgic, timbrul vocal,	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	2
Expresivitate și interpretare în recitativului liturgic	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	2
Recitativul liturgic simplu, pe o singură notă	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1
Recitativul liturgic combinat: serii de formule melodice	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1
Formule melodice cadențiale în recitativul liturgic, tipologii de formule perfecte, imperfecte și finale.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	2
Aplicații pe texte liturgice din Apostol, Evanghelie, Molitfelnic.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1
Inovații în recitativul liturgic	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1
Concluzii	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1
8.2. Seminar	Metode de predare	Nr ore
Introducere în tematica cursului	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1 oră
Izvoarele recitativului liturgic: cântarea ecfonetică, aplicații pe text.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1
Recitativul liturgic în tradiția românească: aspectul fonetic al limbii române, linia muzicală, aplicații pe text.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1
Frazarea în recitativul liturgic, dinamica recitativului liturgic, timbrul vocal, aplicații pe text.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	2
Expresivitate și interpretare în recitativului liturgic, aplicații pe text.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	2

Recitativul liturgic simplu, pe o singură notă, aplicații pe text.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1
Recitativul liturgic combinat: serii de formule melodice, aplicații pe text.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1
Formule melodice cadențiale în recitativul liturgic, tipologii de formule perfecte, imperfecte și finale, aplicații pe text.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	2
Aplicații pe texte liturgice din Apostol, Evanghelie, Molitfelnic, aplicații pe text.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1
Inovații în recitativul liturgic, aplicații pe text.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1
Concluzii	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1 oră

9. Bibliografie generală

- Barbu-Bucur, Sebastian, *Cultura muzicală de tradiție bizantină pe teritoriul României în secolul XVIII și începutul secolului XIX și aportul original al culturii autohtone*. Teză de doctorat, cu o prefață de prof. univ. dr. Sigismund Toduță și o postfață de prof. univ. dr. Romeo Ghircoiașu, Editura Muzicală, București, 1990, 250 p.
- Botez, D.D., *Tratat de cântădirijat coral*, vol. 1, 2, București, Institutul de cercetări etnografice și dialectologice, 1982.
- Budoiu, Ion - *Metodică predării cântului*, vol. 1, Cluj-Napoca, Academia de muzică „Gh. Dima”, 1979.
- Cegolea, Gabriela, *Vox mentis, Ghid practic pentru vorbit și cântat*, București, Ed. Muzicală, 1997.
- Cernei, Elena, *Enigmele vocii umane*, București, Ed. Litera, 1982.
- Cesnokov, P. G., *Corul și conducerea lui*, București, Ed. Didactică și Pedagogică, f.a.
- Chircev, Elena, *Muzica românească de tradiție bizantină între neume și portativ, ediție revizuită*, vol. 2: Repertoriul liturgic românesc notat pe portativ în colecțiile de cântări bisericești din Transilvania și Banat, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2013.
- Ciobanu, Gheorghe, *Studii de etnomuzicologie și bizantinologie*, vol. I-II, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, București, 1974, 1979.
- Conomos, D.E., *Byzantine Hymnography and Byzantine Chant*, Brookline, MA, 1984.
- Cristescu, Octav, *Cîntul*, București, Ed. Muzicală, 1963.
- D'Andree, Albert, *Noțiunile elementare de artă a cântului*, Paris, 1986.
- Dicționar de termeni muzicali*, (volum Colectiv), Editura Științifică și enciclopedică, București, 1984.
- Grăjdian, Vasile pr. prof., *Teologia cântării liturgice în Biserica Ortodoxă – Aspecte de identitate a cântării liturgice*, Editura Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, 2000.
- Husson, Raoul, *Vocea cântată*, București, Ed. Muzicală, 1968.
- Ionescu, Gheorghe C., *Lexicon al celor care, de-a lungul veacurilor, s-au ocupat cu muzica bizantină în România - Compozitori, teoreticieni, muzicologi, dascăli de psaltichie, copisti, interpreți*, prefață de Titus Moisescu, Editura Diogene, București, 1994.
- Lebedeev, A, *Sprîjinire a sunetului în cânt*, Moscova, f.ed., 1982.
- Lungu, Nicolae Profesor, Preot Prof. Gr. Costea, Profesor I. Croitoru, *Gramatica muzicii bisericești „psaltice”*, studiu comparativ cu notația liniară, București, 1997.
- Lungu, Nicolae, „Combaterea inovațiilor în recitativul liturgic”, în: *Studii Teologice*, seria II, VI (1957), p. 566-573.
- Lungu, Nicolae, „Tehnică recitativului liturgic”, în: *Studii Teologice*, an. I, 1949, nr. 3-4, p. 238-251.
- Lungu, Nicolae, *Manual de muzică liniară*. Corectat, completat și îngrijit de Pr. Prof. Nicu Moldoveanu, Pr. Prof. Constantin Drăgușin și Pr. Lect. Victor Frangulea, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2003.
- Marin, Constantin, *Arta construcției și interpretării corale*, teza de doctorat, Cluj-Napoca, Conservatorul de Muzică „Gh. Dima”, 1984.
- Moldoveanu, Nicu, *Istoria muzicii bisericești la români*, Editura Basilica, București, 2010.
- Para, Ciprian, *Concepții interpretative în demersul dirijoral*, Cluj-Napoca, Ed. Arpeggione, 2005.
- Ploșteanu, Nifon N., *Carte de Muzică Bisericească pe Psaltichie și pe note liniare, pentru trei voci*, București, 1902.
- Moldoveanu, Nicu *Noul Idiomelar pe ambele notații*, EIBMBOR, București, 2001.
- Stanciu, Vasile, *Cântați Domnului tot pământul cântări bisericești, privesne, colinde, folosite la Sfânta Liturghie și la Paraclisul Maicii Domnului*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2017.
- Stanciu, Vasile, *Cântările Sfintei Liturghii pentru cor mixt*, Editura Arhidiecezana, Cluj-Napoca, 1997.
- Stanciu, Vasile, *Cântările Sfintei Liturghii și alte cântări liturgice*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2016.
- Stanciu, Vasile, *Muzica bisericească ortodoxă din Transilvania*, Ed. Presa Universitară, Cluj-Napoca, 1996.
- Stanciu, Vasile, *Slujbele Sfinților Martiri și Mărturisitori Năsăudeni Atanasie Todoran din Bichigiu, Vasile din Mocod, Grigore din Zagra și Vasile din Telciu*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2008.
- Stanciu, Vasile, *Slujbele Sfinților români din Transilvania și alte cântări religioase*, Cluj-Napoca, 1990.
- Stanciu, Vasile, *Slujbele și Acatistul Sfântului Pahomie de la Gledin*, Episcopul Romanului, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2007.
- Vintilescu, Petre, „Cântarea poporului în Biserica în lumina Liturghierului”, în: *BOR*, an. LXIII, 1945, nr. 9, p. 409-423
- Wellesz, Egon, *A history of Byzantine Music and Hymnography*, Oxford at the Clarendon Press, 1998.
- Wilhelm, Christ von and M. Paronikas, *Anthologia graecacarminum christianorum*, Leipzig, 1871.

10. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Cursul este o formă teoretico-practică de dobândire a competențelor innografice menite să corespundă activităților profesionale din sfera sistemului vocațional.

Conținutul unităților de învățare este conceput în urma consultării principalului angajator al absolvenților astfel încât competențele dobândite să corespundă activității profesionale.

În ce privește așteptările reprezentanților comunității epistemice, studenții care parcurg cursul sunt potențiali parteneri de dialog cu studenții din sistemul vocațional.

11. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<i>Evaluare finală</i>	<i>Evaluare frontală/orală pe baza unui subiect extras de student</i>	70%
		-	-
10.5 Seminar/laborator	<i>Verificare pe parcurs</i>	<i>Evaluarea activității muzicale practice în cadrul serviciilor liturgice</i>	10%
	<i>- Activitate la seminar</i>	<i>Evaluarea exercițiilor de interpretare pe parcursul semestrului.</i>	20%

10.6 Standard minim de performanță: Să interpreteze vocal fragmente din cărțile de cult cu respectarea regulilor specifice de cânt: respirație, emisie, timbru, intonație.

Data completării

27.04.2021

Semnătura titularului de curs

R. Dorle Stăneș

Semnătura titularului de seminar

R. Dorle Stăneș

Data avizării în catedră

Semnătura director de departament

C. I. Ionescu